

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12.09.2014r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Hanna Bartkowiak

Sędziowie: SSO Ewa Taberska

SSO Leszek Matuszewski (spr)

Protokolant: apl. radc. M. K. (1)

przy udziale A. K. (1) Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu, po rozpoznaniu w dniu 5.09.2014r. sprawy **A. K. (2) i M. K. (2)** oskarżonych o popełnienie przestępstw z art.13§ 1kk w zw. z art. 286§ 1kk i innych, na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońcę oskarżonych, od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 28.03.2014r., sygn. akt IIIK 380/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w P. do ponownego rozpoznania

L. M. H. E. T.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w P., wyrokiem z dnia 28 marca 2014 roku, sygn. akt III K 380/11 uznał oskarżonego **M. K. (2)** za winnego tego, że:

- w dniu 3 czerwca 2009 roku w P. na ulicy (...) w Banku (...) SA II Oddział w P. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami, w tym z K. P., P. K. i inną ustaloną osobą doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 82.871,76 zł Bank (...) są II Oddział w P. w ten sposób, że K. P. przedłożyła w Banku nierzetelne dokumenty wypisane i podpisane przez P. K. w postaci zaświadczenia z dnia 28 maja 2009 roku o jej zatrudnieniu w firmie (...) w P. na stanowisku programisty ze średniomiesięcznym wynagrodzeniem 6.300 złotych, oraz nierzetelną informację o dochodach K. P. na podatek dochodowy -PIT 11 za rok 2008, co miało istotne znaczenie dla zdolności kredytowej i wysokości udzielonego kredytu, czym wprowadził pracownika banku w błąd, co do zdolności kredytowej, możliwości i zamiaru wywiązania się z warunków zawieranej umowy z K. P., które to czynności przestępcze koordynował i pobrał od nich pieniądze, czym działał na szkodę Banku (...) są II Oddział w P. tj. przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. w związku z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k.
- w dniu 14 października 2009 roku w P. w biurze pośrednictwa kredytowego U. K. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami, w tym z K. P. i A. K. (2) z domu P. w celu uzyskania kredytu w kwocie 3.500 złotych przez K. P. podpisał nierzetelne zaświadczenie z dnia 14 października 2009 roku o zatrudnieniu K. P. w firmie (...) w P. datowane na dzień 14 października 2009 roku na stanowisku sekretarki ze średniomiesięcznym wynagrodzeniem 1963,34 złotych, którego treść wypisała niezgodnie z prawdą A. K. (2) i potwierdził telefonicznie jego treść, co miało istotne znaczenie dla oceny zdolności kredytowej i wysokości kredytu K. P., czym usiłował wprowadzić w błąd pracowników banku (...) SA na ulicy (...) w P. co do jej zdolności kredytowej, możliwości i zamiaru wywiązania się z warunków zawieranej umowy, lecz zamierzonego celu nie osiągnął ze względu na negatywną weryfikację w banku, czym usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem wyżej wymieniony bank w wyżej wymienionej kwocie tj. przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. w związku z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k., uznając, że powyższe czyny stanowią ciąg przestępstw i za to na podstawie przepisu art. 91 § 1 k.k. w związku z art. 286 § 1 k.k. i art. 11 § 3 k.k.

wymierzył podsądnemu M. K. (2) karę 1 roku 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 5 lat tytułem próby, oddając oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego.

Sąd Rejonowy uniewinnił M. K. (2) od zarzutu, że w dniu 21 września 2009 roku w P. podrobił w celu użycia za autentyczne dwa zaświadczenia o zatrudnieniu K. P. datowane na dzień 21 wrzesień 2009 roku o jej zatrudnieniu w firmie (...) w P., które sam wypisał i podpisał, a następnie przekazał K. P. i nakłaniał ją by się nimi posłużył przy zawieraniu umowy na świadczenie usług telekomunikacyjnych w P. tj. od przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. w związku z art. 18 §2 k.k. w związku z art. 270 § 1 k.k. w związku z art. 11 §2 k.k.

Oskarżoną **A. K. (2)** uznano za winną tego, że w dniu 14 października 2009 roku w P. w biurze pośrednictwa kredytowego U. K. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami, w tym z K. P. i A. K. (2) z domu P. w celu uzyskania kredytu w kwocie 3.500 złotych przez K. P. wypisała nierzetelne zaświadczenie z dnia 14 października 2009 roku o zatrudnieniu K. P. w firmie (...) w P. datowane na dzień 14 października 2009 roku na stanowisku sekretarki ze średniomiesięcznym wynagrodzeniem 1963,34 złotych, a telefonicznie potwierdził jego treść M. K. (2), co miało istotne znaczenie dla oceny zdolności kredytowej i wysokości kredytu K. P., czym usiłowała wprowadzić w błąd pracowników banku (...) są na ulicy (...) w P. co do jej zdolności kredytowej, możliwości zamiaru wywiązania się z warunków zawieranej umowy, lecz zamierzonego celu nie osiągnął ze względu na negatywną weryfikację w banku, czym usiłowała doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem wyżej wymieniony bank tj. występku z art. 2 za to na podstawie art. 14 §1 k.k. w związku z art. 286 §1 k.k. w związku z art. 11 §3 k.k. wymierzył jej karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 §1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 5 lat tytułem próby.

Na podstawie art. 44 § 2 k.k. Sąd orzekł przepadek dowodów rzeczowych w postaci zaświadczenia z dnia 28 maja 2009 roku o zatrudnieniu K. P. w firmie (...) (k.63w) jak i informacji o dochodach K. P. na podatek dochodowy -PIT 11 za rok 2008 (k.62), jak i zaświadczenie z dnia 14 października 2009 roku o zatrudnieniu K. P. w firmie (...) (k.112) poprzez pozostawienie ich w aktach sprawy.

Na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 § 16 i §17 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy Skarbu Państwa zasądzone na rzecz adwokata K. J. kwotę 3099,60 zł w tym 579,60zł tytułem podatku VAT.

W ostatnim punkcie wyroku, na podstawie art. 624 §1 k.p.k. art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach sprawach karnych zwolniono oskarżonych od zwrotu Skarbu Państwa, w tym kosztów sądowych, w tym od opłaty.

Z przedmiotowym wyrokiem nie zgodzili się **obrońca oskarżonego i prokurator**, składając apelacje.

Obrońca zakwestionował wyrok w odniesieniu do oskarżonego M. K. (2) co do punktów 1,2,3,4 wyroku (co do winy i kary, za które został skazany wyrokiem Sąd I instancji), zaś w odniesieniu do osoby oskarżonej A. K. (2) co do punktów 6,7 wyroku (tj. co do winy i kary odnośnie czynu, za który została skazana wyrokiem Sądu I instancji

Obrońca zarzucił wyrokowi w zakresie orzeczenie o odpowiedzialności karnej M. K. (2):

- obrazę prawa procesowego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia tj art. 7 k.p.k. a zatem naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, w szczególności przy ocenie wiarygodności wyjaśnień i zeznań K. P. pomawiających oskarżonego o popełnienie czynów opisanych w punkcie 1 wyroku, a w konsekwencji odrzucenie w przeważającej części przy ustalaniu stanu faktycznego w sprawie jako niewiarygodnych wyjaśnień oskarżonego, w których zaprzeczył jakoby nakłaniał K. P. do wzięcia kredytu w kwocie 82.871, 76 złotych z banku (...) S.A. koordynował uzyskanie tego kredytu i otrzymał z pobranej kwoty 25.000 złotych, a także odrzucenie jako niewiarygodnych wyjaśnień oskarżonego, w których opisywał okoliczności podpisania zaświadczenia o zatrudnieniu K. P. w firmie (...) co doprowadziło w konsekwencji do

- błędu w ustaleniach przyjętych za podstawę orzeczenia i mającego wpływ na treść orzeczenia polegającego na stwierdzeniu, że oskarżony w dniu 3 czerwca 2009 roku w P. działając wspólnie i w porozumieniu ze wskazanymi w wyroku osobami doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 82,871,76 przez Bank (...) S.A inicjując i koordynując czynności przestępcze tych osób i pobierające za to wynagrodzenie w kwocie 25.000 złotych podczas gdy w rzeczywistości oskarżony nie uczestniczył w żaden sposób w popełnieniu tego czynu,
- błędu w ustaleniach faktycznych mającego istotny wpływ na treść orzeczenia polegającego na ustaleniu, że M. K. (2) podpisując zaświadczenie o zatrudnieniu K. P. w jego firmie (...) działał w zamiarze bezpośrednim popełnienia wspólnie i w porozumieniu z A. K. (2) i K. P. przestępstwa oszustwa i wyłudzenia kredytu na kwotę 3.500 złotych, podczas gdy oskarżony zamiarem swym nie obejmował znamion przestępstwa, a zaświadczenie podpisał albowiem był przekonany że K. P. pomimo przedłożenia zaświadczenia nie otrzyma kredytu, a nadto obawiał się, że w razie odmowy będzie utrudniała mu kontakty z dziećmi.

Rozstrzygnięciu o odpowiedzialności karnej A. K. (2) zarzucono;

- obrazę prawa procesowego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 7 k.p.k. a zatem naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów przy ocenie wiarygodności wyjaśnień i zeznań K. P. pomawiających oskarżoną o popełnienie czynu zabronionego opisanego w punkcie 6 wyroku, a w konsekwencji odrzucenie w przeważającej części przy ustalaniu stanu faktycznego w sprawie jako niewiarygodnych wyjaśnień oskarżonego zaświadczenia o zatrudnieniu K. P. w firmie (...) i podpisania go przez podsądnego M. K. (2) co doprowadziło w konsekwencji do:
- błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mającą istotny wpływ- na treść orzeczenia a polegającego na ustaleniu, że A. K. (2) wypisując zaświadczenie i zatrudnieniu K. P. w firmie (...) w zamiarze bezpośrednim popełnienia wspólnie i w porozumieniu z M. K. (3) i K. P. przestępstwa oszustwa wyłudzenia kredytu w kwocie 3500złoty podczas gdy oskarżona zamiarem swym nie obejmowała znamion przestępstwa, a zaświadczenie wypisała albowiem była przekonana że K. P. pomimo przedłożenia zaświadczenia nie otrzyma kredytu, a nadto obawiała się, że w razie odmowy będzie utrudniała M. K. (2) kontakty z dziećmi.

Autor apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego M. K. (2) od popełnienia czynów opisanych w punkcie 1 wyroku oraz uniewinnienie oskarżonej A. K. (2) od czynu opisanego w punkcie 6 wyroku, a także zasądzenie na rzecz adwokat K. J. kosztów pomocy prawnej udzielonej obojgu oskarżonym z urzędu w postępowaniu apelacyjnym dotyczący.

Prokurator zaskarżył wyrok w stosunku do podsądnego M. K. (2) w całości na jego niekorzyść zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść polegający na niesłusznym przyjęciu przez Sąd I instancji, że oskarżony M. K. (2) swoim zachowaniem nie zrealizował znamion przestępstwa z art. 297 §1 k.k. w związku z art. 270 §1 k.k. w związku z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. oraz przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. w związku z art. 270 §1 k.k. w związku z art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 11 §2 k.k.- odnośnie czynu I i II i niesłusznym uznaniu przez Sąd, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na stwierdzenie, że oskarżony dopuścił się zarzuconego mu w punkcie III aktu oskarżenia przestępstwa, czy też innych czynów zabronionych, ponieważ w ocenie Sadu zaświadczenia o zatrudnieniu opisane w zarzutach oraz informacja o dochodach PIT 11 są dokumentami nierzetelnymi, co w konsekwencji doprowadziło do uznania M. K. (2) winnym popełnienia występku opisanych w punkcie I i II, z tym ustaleniem, że zaświadczenie z dnia 28 maja 2009 roku o zatrudnieniu K. P. w firmie (...), jak i informacja o jej dochodach na podatek dochodowy za rok 2008 (PIT 11), o których mowa w pkt I, i zaświadczenia z dnia 14 października 2009 roku o zatrudnieniu K. P. w firmie (...) o których mowa w pkt II były dokumentami nierzetelnymi tj. przestępstw z art. 297 par 1 k.k. w związku z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 11 §2 k.k. –odnośnie czynu opisanego w pkt I z art. 297 §1 k.k. w związku z art.13 §11 k.k. w związku z art. 286 §1 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k.-odnośnie czynu opisanego w punkcie II, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia M. K. (2) od popełnienia przestępstwa opisanego w punkcie III tj. art. 270 § 1 k.k., podczas gdy dokumenty wymienione w zarzutach stanowią dokumenty podrobione w rozumieniu przepisu art. 270 §1 k.k. i M. K. (2) swoim zachowaniem wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 270 §1 k.k.

Apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora zasługuje na uwzględnienie, skutkując uchyleniem zaskarżonego wyroku w odniesieniu do oskarżonego M. K. (2) i skierowaniem sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji. Apelacja obrońcy oskarżonych w zakresie postawionych w niej zarzutów jest niezasadna, jednak jej złożenie zezwoliło na dokonanie kontroli instancyjnej wyroku w odniesieniu do oskarżonej A. K. (2). Przeprowadzona kontrola poddała pod wątpliwość przyjętą w zaskarżonym wyroku ocenę prawną ustalonego czynu oskarżonej i w konsekwencji tego koniecznym stało się uchylenie tego wyroku także odnośnie tej oskarżonej.

Zanim Sąd odwoławczy odniesie się do zarzutów wyartykułowanych w złożonych apelacjach, należy podkreślić, że Sąd I instancji w zasadzie prawidłowo ocenił wszystkie dowody, dokonując ich logicznej i wyczerpującej oceny i poczynił na ich podstawie w większości trafne ustalenia faktyczne. Uzasadnienie wyroku odpowiada wymogom art. 424 k.p.k. i pozwala na kontrolę prawidłowości rozstrzygnięcia.

Zastrzeżenia Sądu II instancji wzbudzają zaś ustalenia Sądu I instancji, co do tego, że M. K. (2) nie podrobił zaświadczenia o zatrudnieniu z dnia 14 października 2009 roku oraz nie nakłaniał K. P. do posługiwania się podrobionym zaświadczeniem o zatrudnieniu z dnia 21 września 2009 roku, a także odnośnie roli A. K. (2) w przestępczym procederze, o czym szerzej w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

Odnośnie apelacji obrońcy oskarżonych M. K. (2) i A. K. (2), Sąd odwoławczy zajął następujące stanowisko:

Wywody zawarte w apelacji obrońcy podsądnych kwestionujące prawidłowość oceny materiału dowodowego przez Sąd I instancji są bezzasadne i to w stopniu oczywistym. Zastrzeżenia Sądu II instancji wzbudzają jedynie ustalenia, co do roli A. K. (2) w przypisanym jej przestępstwie, o czym szerzej w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

Podniesiony przez skarżącego zarzut błędu w ustaleniach faktycznych jest nietrafny. Sąd Okręgowy przypomina, że błąd w ustaleniach faktycznych może wynikać bądź to z niepełności postępowania dowodowego, bądź z przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów. Może być wynikiem niezajomości określonych dowodów albo nieprzebrzegania dyrektyw obowiązujących przy ich ocenie. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych nie może natomiast sprowadzać się do samej tylko odmiennej oceny materiału dowodowego przez skarżącego, lecz powinien polegać na wykazaniu, jakich w tym zakresie uchybień w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego dopuścił się Sąd Rejonowy. Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, Sąd orzekający rozstrzygając o winie bądź niewinności oskarżonego kieruje się własnym wewnętrznym przekonaniem, nieskrępowanym żadnymi ustawowymi regułami dowodowymi. Przekonanie to tak długo pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k., dopóki nie zostanie wykazane, iż Sąd I instancji oparł swe przekonanie o winie albo niewinności oskarżonych, bądź na okolicznościach nieujawnionych w toku postępowania sądowego, bądź też ujawnionych w toku przewodu sądowego, ale ocenionych w sposób sprzeczny ze wskazaniami wiedzy i doświadczeniem życiowym. Obrońca nie ma racji, kwestionując ocenę oświadczeń dowodowych K. P. z tego powodu, że przyświecała jej wola zemsty na podsądnych, a także chęć umniejszenia swojej roli w działalności przestępczej przed jej babcią- D. N.. Prawdą jest, że K. P. jest poważnie skonfliktowana z oskarżonymi. Ta okoliczność nie oznacza automatycznie, że złożyła on nieprawdziwe oświadczenia dowodowe, fałszywie obciążając oskarżonych. Sąd Rejonowy ocenił zeznania tego świadka w sposób wnikliwy, uwzględniając zagrożenie przedstawienia przez K. P. wersji zdarzeń w sposób tendencyjny. Organ orzekający prawidłowo ocenił jej wypowiedzi jako miarodajne dla ustalenia prawdy materialnej w niniejszej sprawie. Niewątpliwie zeznania złożone przez K. P., stanowią w istocie pomówienie procesowe. Podkreślić trzeba jednak, że tego rodzaju pomówienie nie zmienia ani charakteru dowodu, ani też – co do zasady - sposobu dokonania jego oceny. Relacje procesowe, zawierające treści pomawiające nie są dowodem „lepszym” czy „gorszym”. Nie podlegają też odmiennym od wyrażonych w art. 7 k.p.k.- kryteriom oceny. Pomówienie może być dowodem winy, jeżeli spełnia odpowiednie warunki. Przede wszystkim dowód taki powinien

podlegać szczególnie wnikliwej i ostrożnej ocenie ze strony sądu, który powinien zbadać, czy jest konsekwentne i stanowcze, czy jest zgodne z doświadczeniem życiowym, czy wreszcie pomawiający nie ma interesu osobistego lub procesowego w obciążaniu oskarżonego. (zob. przykładowo wyrok z dnia 15 lutego 1985 r. w sprawie o sygn. IV KR 25/85 opubl. w OSNKW z 1985 r., z. 11-12, poz. 103). Takiej właśnie oceny dokonał Sąd I instancji. Relacje składane przez K. P. w charakterze podejrzanej, oskarżonej i świadka są istotnie spójne, logiczne i konsekwentne. Przedstawiała ona w sposób szczery i wyczerpujący zarówno rolę wszystkich osób uczestniczących w przestępczym przedsięwzięciu, w tym szczegółowo opisując swoje zachowania przestępcze. Wyżej wymieniona w sposób racjonalny wyjaśniła motywacje swojego przestępczego postępowania. Pozwala to na kategoryczny wniosek, że prezentowana przez nią wersja jest projekcją jej własnych spostrzeżeń i odpowiada prawdzie materialnej, a nie stanowi konfabulacji przygotowanej na potrzeby postępowania karnego, zmierzającej do uchronienia jej przed odpowiedzialnością karną.

Konflikt panujący między świadkiem, a podsądnym, nie miał wpływu na szczerść relacji procesowych K. P.. Wyżej wymieniona osoba w sposób szczegółowy opisała swoje zachowania przestępcze, polegające na współudziale w wyłudzeniu kredytów. Zarówno z zawiadomienia, jak i oświadczeń dowodowych wynika, że K. P. wprost przyznała się do wyłudzenia mienia i złożyła wręcz drobiazgowo oświadczenia dowodowe. Nadto opisała szczegóły inkryminowanego zdarzenia, zaś ujawnione przez nią okoliczności odnoszące się do podsądnego nie miały żadnego znaczenia dla zmniejszenia zakresu jego własnej odpowiedzialności karnej, czy choćby przyjęcia łagodniejszej kwalifikacji prawnej jego czynu. Zupełnie niezrozumiałe są zatem wywody obrońcy wskazujące, że K. P. dążyła do umniejszenia swojej odpowiedzialności. Co więcej, okoliczności opisane przez podsądną znalazły potwierdzenie w wypowiedziach procesowych A. K. (3), a także dokumentacji bankowej zgromadzonej w niniejszej sprawie

Zupełnie bez znaczenia jest to, że K. P. była uzależniona od narkotyków. Należy podkreślić, że złożone przez nią oświadczenia dowodowe nie zdradzały jakichkolwiek symptomów wskazujących na zaburzenia percepcji i trudności z formułowaniem wypowiedzi. Kondycja psychofizyczna podsądnego pozwoliła jej złożyć szczegółowe i wyczerpujące zeznania. Żadnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu świadka nie odnotowali też przyjmujący od niej relacje procesowe.

Obrońca ma rację, że P. K. nie potwierdził udziału podsądnego, oświadczając w toku przewodu sądowego, że nie zna M. K. (2). Jednakże opisał on swój udział w przestępczym procederze, potwierdzając relacje K. P., która dokładnie scharakteryzowała rolę każdej z osób. To, że P. K. nie znał osobiście M. K. (2) jest uzasadnione tym, że wiedzę o planowanym procederze przestępczym powziął od A. N., który nie zdradził mu personaliów wszystkich osób uwikłanych w akcję wyłudzenia mienia. Sprawstwo podsądnego wynika nadto z innych dowodów ujawnionych w sprawie, jak dowodu z opinii badań grafologicznych wskazujących na autorstwo zaświadczeń o zatrudnieniu.

Niczego nie zmienia to, że babcia K. P. przyznała, że „zmusiła” ją do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Świadek wywarł wpływ jedynie na podjęcie przez nią decyzji o złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, a nie na treść oświadczeń dowodowych. Jest zupełnie zrozumiałe, że jako osoba najbliższa dla K. P. oceniła jako najkorzystniejsze dla jej wnuczki ujawnienie przez nią przestępczego procederu przed organami ścigania. Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił zeznania tego świadka jako wiarygodne i wspierające wersję K. P.. Z wypowiedzi procesowych świadka wynika, że znała relacje między K. P., a oskarżonym, a także powzięła wiedzę o zobowiązaniach zaciągniętych przez podsądną.

Wypowiedzi procesowe K. P. były nadto składane w sposób swobodny. Należy podkreślić, że K. P. składała kilkakrotnie relacje procesowe przed organami procesowymi. Znajdują one nadto umocowanie w zgromadzonej dokumentacji, czy wypowiedziach P. K.. Bez znaczenia jest to, że K. P. wysłała sms-a do oskarżonego sugerującego wzięcie kredytu. K. P. została przecież prawomocnie osądzona za współdziałanie w realizowaniu porozumienia przestępczego polegającego na wspólnym wyłudzeniu kredytów. Tak, jak już podkreślono, wyżej wymieniona osoba nie kwestionowała swojego sprawstwa.

Wręcz naiwne są wywody obrońcy, sugerujące, że M. K. (2) sporządził i podpisał zaświadczenia o zatrudnieniu z uwagi na to, że był przekonany, że K. P. nie otrzyma kredytu, a nadto obawiał się, że będzie utrudniała mu kontakty

z dziećmi. Z miarodajnych relacji procesowych K. P. wynika, że oskarżony pełnił aktywną rolę w podejmowaniu przestępczej działalności, a nadto otrzymał część wyłudzonych pieniędzy. Nadto wystawienie zaświadczenia o stosunkowo wysokich dochodach i podjęcie się roli osoby potwierdzającej fakt zatrudnienia musiało wiązać się z przekonaniem oskarżonego o dużym prawdopodobieństwie uzyskania kredytu przez oskarżoną.

Sąd odwoławczy działając z urzędu, poddał pod wątpliwość ustalenie Sądu I instancji, że A. K. (2) działała w warunkach współsprawstwa z osobami wskazanym w sentencji wyroku. Sąd odwoławczy przypomina, że współsprawstwo obejmuje tylko zachowania przejawiające się uczestnictwem w realizacji przestępstwa, w chwili jego wykonywania i nie obejmuje zachowań ułatwiających lub umożliwiających jego dokonanie podejmowanych przed lub po realizacji znamion wspólnego czynu. Są to zachowania właściwe dla współdziałającego w formie pomocnictwa. Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 27 września 2013 r. II AKa 282/13 LEX nr 1392137). Jest poza sporem, że podjęte działania przestępcze muszą być nadto objęte porozumieniem osób współdziałających.

Sąd Rejonowy nie rozważył tego czy podsądna działała w warunkach pomocnictwa. Nie przesądzając orzeczenia Sądu I instancji wydanego w toku postępowania, wydaje się, że rola A. K. (2) nie jawiła się jako istotny element przestępczego planu objętego porozumieniem przestępczym. Z relacji procesowych wynika, że K. P. miała wyłudzić kredyt, z którego kwota miała zostać podzielona między nią i M. K. (2). Co więcej, K. P. wskazała, że została namówiona przez podsądnego do wzięcia kredytu i uczyniła to z racji zaufania do niego i uczucia, jakim go darzyła (k.10). Rola oskarżonej A. K. (2) miała zaś polegać wyłącznie na wypełnieniu zaświadczenia. Tego rodzaju czynność musi być oceniona przez pryzmat pomocy udzielonej przed realizacją akcji przestępczej. W toku ponownego postępowania, Sąd Rejonowy przeanalizuje ponownie ujawniony materiał dowody i oceni, czy podsądna udzielała pomocy do popełnienia przestępstwa wyłudzenia mienia, czy też działała jako współsprawca.

Odnośnie apelacji prokuratora, Sąd odwoławczy zajął następujące stanowisko:

Apelacja prokuratora zasługuje na uwzględnienie, z tym że nieprawidłowo określono zarzut apelacji jako zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, zamiast obrazy prawa materialnego- art. 270§ 1kk poprzez jego niezastosowanie. Niezrozumiale jest natomiast dlaczego prokurator ograniczył swoją apelację do części wyroku, tj. tej części która dotyczy oskarżonego M. K. (2), a nie zaskarżył go w odniesieniu do A. K. (2). Niezależnie czy ostatecznie A. K. (2) przypisze się współsprawstwo czy jedynie pomocnictwo do dokonania objętego zaskarżonym wyrokiem czynu, to prawidłowa kwalifikacja prawna jej zachowania powinna obejmować art. 270§ 1kk. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy błędu tego nie będzie jednak można naprawić z uwagi na dyspozycję art. 443 kpk.

Zaskarżony wyrok w odniesieniu do oskarżonego M. K. (2) dotknięty jest także innym poważnym uchybieniem, niezauważonym przez prokuratora. Uchybienie to zostało dostrzeżone przez Sąd odwoławczy z urzędu i musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku w punkcie 1, w oparciu o dyspozycję art. 440 kpk i przekazaniem sprawy, także i w tym zakresie, do ponownego rozpoznania.

Przepis art. 413 § 1 pkt 2 k.p.k. nakłada na sąd obowiązek dokładnego określenia w wyroku przypisanego oskarżonemu czynu oraz jego kwalifikacji prawnej. To właśnie treść wyroku, a nie jego uzasadnienie bądź, np. materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, wskazuje na to jaki czyn został oskarżonemu przypisany, a więc za winnego popełnienia jakiego czynu oskarżony został uznany. Uznanie oskarżonego w wyroku za winnego opisanego w nim czynu oznacza, że wszystko to, ale też i tylko to, co zostało ujęte w opisie czynu zostało oskarżonemu przez sąd przypisane (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 marca 2009 roku, LEX nr . (...)).

Sąd Rejonowy nie wskazał w opisie czynu z pkt 1 wyroku znamienia zarzucanego przestępstwa oszustwa w postaci działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, powielając błąd prokuratora (k.894). Brak w opisie czynu znamienia ustawowego, to jest "działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej", w przypadku przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. musiałby spowodować wyeliminowanie z przyjętej kwalifikacji prawnej tego przestępstwa art. 286§ 1kk. W realiach przedmiotowej sprawy doprowadziłoby to do skazania oskarżonego za przestępstwo o znacznie łagodniejszej sankcji karnej a to w konsekwencji spowodowałoby stan polegający na rażącej niesprawiedliwości orzeczenia. Stwierdzenie rażącej niesprawiedliwości wyroku, dało podstawę do uchylenia wyroku z mocy samej ustawy niezależnie od granic

zaskarżenia. To z kolei otwiera w ponownym postępowaniu możliwość poczynienia niekorzystnych dla oskarżonego zmian w opisie tego czynu i wydania surowszego orzeczenia w granicy, w jakiej nastąpiło przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 maja 2010 roku, II AKa 105/10, Lex nr 663644).

Prokurator ma racje, podważając wywody Sądu I instancji, co do tego, że oskarżony M. K. (2) nie podrobił dokumentów o zatrudnieniu K. P.. Organ wyrokujący w sprawie pochopnie uznał, że zaświadczenia o zatrudnieniu, którym oskarżeni posługiwali się w inkryminowanym okresie stanowiły jedynie nierzetelne oświadczenia.

Sąd odwoławczy przypomina, że przestępstwo określone w art. 270 § 1 k.k. może być popełnione albo przez podrobienie bądź przerobienie dokumentu, albo przez używanie tak sfalszowanego dokumentu jako autentycznego. Kryminalizacji podlega zachowanie sprawcy, który bądź to nadaje dokumentowi pozory, że wynikająca z niego treść pochodzi od danego wystawcy-co nie jest prawdą (takie zachowanie jest "podrobieniem" dokumentu w rozumieniu art. 270 § 1 k.k.), bądź też-w drugiej postaci przestępczego działania-sprawca zmienia treść autentycznego dokumentu rzeczywiście wystawionego przez uprawnionego do tego wystawcę (takie zachowanie jest "przerobieniem" dokumentu w rozumieniu art. 270 § 1 k.k.).

W niniejszej sprawie, posłużono się dokumentem w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu. Osobą uprawnioną do wystawienia tego rodzaju dokumentu jest tylko pracodawca, a więc podmiot prawa pracy, którego łączy z konkretnym pracownikiem stosunek pracy. Pracodawca nie ma potencjalnego uprawnienia do wystawiania tego rodzaju dokumentów każdej osobie fizycznej, a wyłącznie pracownikowi w rozumieniu art. 2 k.p. podstawy prawnej do wystawienia "zaświadczenia o zatrudnieniu" należy poszukiwać w ustawie z dnia 23 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r., Nr 21, poz. 94 ze zm.). (zob. uchwała SN z dnia 30 czerwca 2004 roku, sygn. akt I KZP 12/04 wraz z uzasadnieniem). Sporządzenie zaświadczeń o zatrudnieniu poświadczало wysokość dochodów uzyskiwanych przez pracownika oraz rodzaj świadczonej pracy, mające zasadnicze dla zaciągnięcia zobowiązania cywilnoprawnego. Wystawienie zaświadczenia przez osobę, która faktycznie nie jest pracodawcą tworzy pozór, że dokument został wystawiony przez osobę uprawnioną, tj. pracodawcę i wprowadza w błąd, co do tego, kto jest jego autorem. W tym sensie, wystawca takiego dokumentu dopuszcza się fałszu intelektualnego. W niniejszej sprawie, M. K. (2) nie był pracodawcą K. P.. Nie miał zatem kompetencji do wydawania wobec niej tego rodzaju zaświadczeń. Posługiwanie się tego rodzaju dokumentem stwarza wobec instytucji bankowej pozory, że dokument został wystawiony przez osobę, która rzeczywiście zatrudnia potencjalnego kredytobiorcę i wypłaca jej określone wynagrodzenie. Sąd meriti winien uwzględnić te wywody i ponownie rozważyć, czy M. K. (2) dopuścił się przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. oraz podżegania do tego przestępstwa, czy też nie.

W toku ponownego postępowania, Sąd Rejonowy przeanalizuje materiał dowodowy i ustali, czy zachowanie M. K. (2) wypełniała także znamiona podrobienia dokumentu i nakłaniania do posługiwania się podrobionym zaświadczeniem o zatrudnieniu. Organ wyrokujący w sprawie w sposób prawidłowy i skrupulatny zredaguje opisy czynów, w wypadku uznania oskarżonych za winnych popełnienia zarzucanych im przestępstw. Sąd I instancji rozważy również, czy rola A. K. (2) polegała na pomocnictwie do popełnienia przestępstwa oszustwa, czy też stanowiła element wspólnie ustalonego przestępczego porozumienia mającego na celu wyłudzenie mienia od banku.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy:

uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Poznań-Stare Miasto w P..

SSO Leszek Matuszewski SSO Hanna Bartkowiak SSO Ewa Taberska